

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שיצא לפני 25 שנה כרויק, התרכז קריין בכחירות שעמדו להיערך לכנסת השנייה. המידרה, ב"ב" 30' כחודש אתה מחליט" עסקה הפעם בעמדת המיסלוגות השונות למשק המדינה. כתבת-חקירה נוספת ומצולמת היתה, "הבחירות באות לעקרין", בה יישמה המערכת את אחת ממטרותיה, לכנסת מהבחירה הקיתונאית על המתרחש בכל המדינה, ולא רק בערים הגדולות.

בגיליון זה של "העולם הזה" היתה כתבה מצולמת על רותי' כאב-טיפוס לנערה הישראלית של הימים ההם. היתה גם כתבה על תערובת ציוריו של הצייר מארק שאגל בתל-אביב. לא נפקר מקומו של דיווח על הופעת "שדות פלשת" מאת אורי אבנרי בארגנטינה, והקשיים שעשה המומטר דאו באספקת נייר לספרו השני של אבנרי, "הצד השני של המטבע", שהוחרם תוך שימוש בקיצוב.

לקורא של 1976 מעניין הגיליון גם מכחינה אחרת: כפעם

הראשונה הוצג בו לקהל הישראלי שחקן בשם רונלד רגן - כיום מתחרה על המועמדות לתפקיד נשיא ארצות-הברית. שער הגיליון עסק בניקמת צלם-המערכת, רוני בר, באור תיות המיסלוגות, שהפכו חלום-בלהות של הבוחר, עד שזה אינו "זוכר עוד כראוי מי מקבץ גלויות, מי מתנגד לשחיתות, לקורי פורציה ולפרוטקציה, מי רוצה שלום וכל טוב...". כמדור, "כמדונה" הוסיפו התת-מדורים, "המעמד השני" ו"המעמד השלישי" - שני מושגים העולם-הזהיים שמהם צמחו ההגדרות "ישראל השנייה" ו"ישראל השלישית".

פיזמון בחירות של בן-גוריון * הקאריירה של

רונלד רגן * אוסף הבובות של סוזי אבן

העם

הקרח לא זו

המועמד חום, המתחרה הגדול של מועמדי כל הרשימות, הוליד השבוע מתחרה רציני עוד יותר. את המועמד קרח. אנשים עמדו בתור (לקרח) קיללו זה את זה (וכן את הממשלה, העירייה, היוזמה הפרטית והפ"קידות המפא"ית). על רקע זה נראו הווי' כחיים בין המיסלוגות בלתי-חשובים לחלוי טין, פשט לא לעניין.

המיסלוגות ניסו להתגבר על אדישות גוברת והולכת זו של הבוחרים בגסות גוברת והולכת לא זו בלבד של הבוחר הבינוני, בכתבי-הקולנוע הוצג סרט של 10 דקות מטעם צ"כ (ציונים כללים), המאשים את מפא"י בכל הרעה בעולם, כימעט בנוסח האמריקאי הידוע: הממשלה אשמה אם אין לך בעל, הממשלה אשמה אם

דוידל בן-גוריון רוצה להיות פרוץ, אז פולה קראה: הביטה - האינני יפה מאוויטה? *

הממעלה

"מה יהיה אתי?"

בעשרות מישרדים, בקריה ובירושלים ישבו עשרות פקידים גבוהים של ממשלת-ישראל, ושאלו את עצמם אותה שאלה גורלית: "מה יהיה אתי?"

לרבות אורחי המדינה, שנטלו לידיהם עפרון ופיסת-נייר וניסו לחשב לעצמם את תוצאות הבחירות, היה זה מעין ספורט. אולם לגבי אותם הפקידים הגבוהים לא היה זה ספורט כלל, כי אם שאלה של פרנסה, כלכלת נשותיהם וילדיהם, מעמדם בחברה, התוצאה: מנגנון המדינה, שלא

בניין מינהלי יציב. הקורבן האמיתי הוא, כמובן, הפקיד המיקצועי, הבקיא בשיטחה, הרחוק מן הפוליטיקה של המיסלוגות, אך שגורלו תלוי בהן בכל זאת.

המעמד השני

מונופול על התורה

אחר שהרב סעדיה ועלאני ניסח משך שישה חודשים להשיג את אישור הרבנות הראשית להכיר בו כרב המושב אשתאול שבפרוודור ירושלים, בלי שיצליח בכך, פנה לעיתונות ותניה את צרותיו:

"שלחו לי מיכתב מטעם הרבנות הרא"שית, שאלך אליהם. הגעתי לשם, שאלוני - אתה רוצה להיות רב ושוחט? אמרתי: כן. אמרו לי, תן לנו חתימת הכפר. הלכתי ואספתי כל הכפר, וחתמו שתי פעמים. לקחתי את החתימה ומסרתי להם. אמרו, תלך אל הרב עובדיה בפתח-תקוה. אמרתי, חסרים רבנים בירושלים? אמרו, אתה אתה צריך ללכת לשם. נסעתי לפתח תקוה, באתי אצל הרב, יושב דומם. אמר: אתה בא להיבחן. השבתי: כן. התחיל לשאול אותי שאלות. געתי לו, השיב לי שזה לא נכון. אמרתי, תפתח (בספר) אורח חיים. פתח וראה שהצדק אתי."

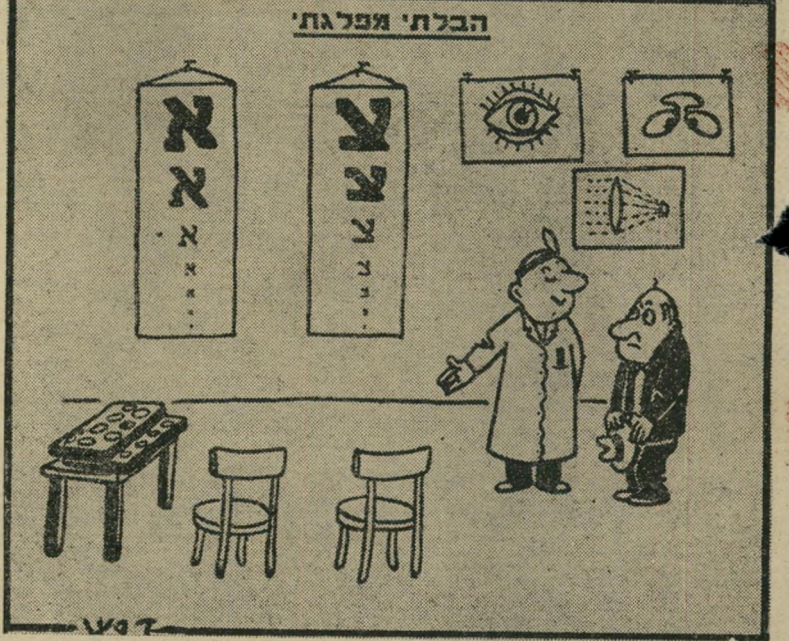
ואז אמר לי: אתם התימנים מקפחים (מונחים בחיכוך תורני), אין לי יכולת, לך אצל הרבנים התימניים, הלכתי לירושלים ושחתי להם כל המעשים. אמרו: לך להיבחן אצל הרב יוסף קפת. הלכתי אליו ונבחנתי אצלו. שלח מיכתב אליהם, שיתנו לי אישור. כיוון שראו הכתב עמדו והחליטו על מינוי ושלוו מיכתב אל הרב כס (כץ) וגם הוא הסכים למינוי זה. שלח אליהם מיכתב, שיתנו לי אישור. הלכתי אל הרבנות, אמרו לי, עוד אתה צריך ללכת אל הרב עובדיה. אמרתי להם: חברים, כבר יש לי ששה חודשים שאני נוסע מאשתאול לירושלים, והפסדתי כמה כספים וכמה מיר-עבודה. אמרו: אם תלך לפתח-תקוה, תקבל אישור ואם לאו, לא תקבל."

שאלתו הסופית של הרב ועלאני: "האם ניתנה תורה מהר-סיני רק להם, ואין לאהר חלק ונחלה בה?"

המעמד העליוני

כולם פושעים

בכפר ערבי באזור המישל הצבאי בגליל המערבי, נעצר יום אחד קצין המישל בתדהמה. על גג בית-הקפה הוצב המקול, וממנו בקעו קריאות נרגשות: "בן-גוריון פושע, רוקח פושע, בגין פושע". המושל ניגש לקריין הערבי, שאל מה פשר ההשמצות הללו, "אלה לא השמצות, יא סידר, ענה הערבי, "אצלם בתל-אביב כל אחד קורא לשני פושע ורמאי ובוגד. אם להם מותר לומר זאת אחד על רעהו, מדוע יהיה לנו אסור?" המושל הלך לדרכו, והערבי המשך להקריא מתוך רשימתו, שכללה את שמות כל המנהיגים העבריים.

הצטיין מעולם בוריונות יתרה, נעצר בכמה מקומות כימעט כליל. קשה היה להאשים את הפקידים. הם זוכרים את אשר קרה אחרי הבחירות לכנסת הראשונה, כשגולדה מאירסון (אמר) קיבלה לידיה את מישרד-העבודה במקום מרדכי בנטוב, ורוקה את כל העובדים המפ"מים בעמדות-המפתח החוצה. פקיד מישרד-האוצר ומישרד-המסחר-ההתעשייה חוששים כי יעברו לרשות ציונית-כללית, ופקיד מישרד-הפנים, העלית, הבריאות והסעד, חוששים כי הדתיים יצאו מן הקואליציה העתידה, החלו שואלים עצמם אם גורלם יהיה שונה. שושי הרעה הוא, כמובן, בעצם המישר המבשי, המבוסס על כרטיס-מיסלוגה, אינו משאיר מקום לשירות אורחי מיקצועי, בלתי-תלוי. פקיד היושב על מיוודתו הפך ליסית, מוכן להיכנס ולצאת ממישרתו בהתאם לרוח המיסלוגתית הנושבת, אינו מסוגל להקדיש את כוחו לעבודתו, לחקים

לתינוק כואבת השן, הממשלה אשמה אם הזרוף ארוך מדי. תועמלני מפא"י היו גם הם רחוקים מלהיות צימחוניים. הם כיסו את קילות התנהגות המרכזית בתל-אביב בשיר-ענק: רוקח, רוקח, יהיה בן-אדם: שב בתל-אביב וטהר את חים! עבודה זו רבה, ואין לך פנאי - הנח את שילטון המדינה למפא"י! למחרת היום עבר מפה לאוזן פיזמון ארסי עוד יותר, פרייצירתו של גאון אלמוני, בן אחת המיסלוגות הימניות:

* ישראל רוקח, ראש-עיריית תל-אביב, שאף להיות שר-הפנים, שאיפתו נתגשמה לאחר הבחירות לכנסת השנייה. ** חזון פרוץ היה שלטון ארגנטינה, ואשתו אוויה הפהפיה היתה אז היפה בנשות הפוליטיות בחירה העולמית. פולה, אשתו של בן-גוריון, היתה דמות פופולרית בין מחבריי-הבדיחות.

"העולם הזה" 716 התאריך: 19.7.51. המחיר: 120 פרטה

סרטים

גסיכת הים

צייר (רונלד רגן) וסוכן פירסומת (אדי ברקן) מנסים לשכנע מורה צעירה (ירי ג'יניה מאיז), המרבה לצטט את שקספיר וביירון, לשמש להם דוגמנית, כשהיא לבושה בגדים. בדיחה מרכזית זו צריכה לעשות את הסרט לקומדיה משעשעת. רונלד רגן, שהוא יותר משחקן הוליוודי רגיל, מאציל קצת עניין לסרט, אך יותר מעניין עברו: רגן, 38, חוס-שיער, גבה קומה, בעל הגוף האתלטי, שימש לפני הגיעו להוליווד קריין ספורט ברדיו, שידר מהלכי מישק-כדורגל רבים. לרגן חולשה מיוחדת למישחק זה: הוא עסק בו בציג גות אמריקאית אופיינית בחוזהו תלמיד מכללה. נוסף לכדורגל, שימש רגן משך שיבעה קצים מציל בנהר, לא הרחק מעיר הולדתו; ולזכותו נוקפות 77 הצלות. דרכו בהוליווד היתה ללא מיכשולים רציניים, פרט לשירות בצבא במשך שלוש וחצי שנים (ורגן: סרן). ההתנגשות (ספורי-טיבית) עם ג'ורג' טוביאס, בעת מישחק כדורגל, רגן שבר אז את רגלו. אם פרטיו של רגן אינם מרובים, ושמו אינו מן המוזירים ביותר בהוליווד, הסיבה אינה בחוסר-הכישרון - אין ספק שהוא אחד השחקנים הצעירים המעניינים באמריקה; הוא מבכר את הפעילות הציבורית (הוא ראש האיגוד המיקצועי של שחקני הקולנוע בארצות-הברית זה חמש שנים) על עבודת ההסרטה שלו.

אנשים

* בהתבקש הסופר יהושע (עצי שיטות עומדים) ברייפף שליחה את אוניות צה"ל לארצות-הברית, לפרט את רשמיו, הסביר, תוך שהתמיד בלעיסת גומי (תכונה שקנה לעצמו בארה"ב) כי גדולי כובשי הלבבות בני המלחים היו: יוצאי תימן. * אליהו אלישר, ראשון רשימת ס"צ הספרדית, גילה נימוק תעמולה חדש: השני ברשימה, נציג יהודי עיראק, הוא סילס בנימין ששון, אשר שמישפחתו לא שונה משך 2600 השנים האחרונות. אך מתנגדים פוליטיים הסבירו כי עודף-הדין יליד בגדד, שגדל בהודו וחונך ב"אויספורד, רכש את שמו לפני 26 שנים בלבד. ההסבר: צירוף השם ששון לשמו הקודם (סילס בנימין) בא אחר אישור קרוב-רוחו, ס"ר פיליפ ששון, מעשירי יהודי אנגליה, שהיה שר-התעופה במ"שלה השמרנית.

* ציר ישראל בארגנטינה, ד"ר יעקב צור, רשם את בנו שמואל (מוק), חודר שיים אחר חגיגת ברהמיצוה שלו, בסמינר המורים העברי בבואנוס-אירס, עורר סערה בקרב הציבור היהודי בארגנטינה (המונה 360 אלף נפש). הסיבה: הוא תבע לא ללמד את בנו אידיש (אחד ממיקצועות החובה בסמינר).

* בין 32 נשות השגרירים החונים בוויניגטון, בית ארה"ב, בלטה שושנה (סוזי) אבן הצעירה (30), בהגישה שתי בובות, דמויות נוער ישראלי, לעסקנית וויניגטונית שיומה תערוכה לילדי-היבירה, בה יכירו, לפי הבובות, את העמים השונים.

* הכוונה לרובגי (כדורגל אמריקאי). ** טיטס בנימין ששון, היה אחד מקרובי מישפחתו ששון, שאוסף ששון, שנרכש לאחרונה לספרון-הלאומית בירושלים, היה אחד מנכסיה.